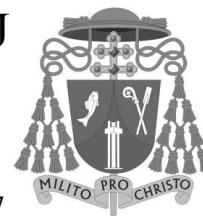

BIULETYN ARCHIDIECEZJI GDAŃSKIEJ

Nr 46, 3 grudnia 2009

wydawany przez Centrum Informacyjne Archidiecezji Gdańskiej
ul. Biskupa Edmunda Nowickiego 1, 80-330 Gdańsk-Oliwa
www.adalbertus.gda.pl adalbertus@diecezja.gda.pl tel. 0603456007

KONFERENCJA EPISKOPATU POLSKI

Komunikat z 350. zebrania plenarnego Konferencji Episkopatu Polski

Po dorocznych rekolekcjach Księży Biskupów odbyło się w dniu 26 listopada 2009 r. 350. zebranie plenarne Konferencji Episkopatu Polski. Obradami kierował abp Józef Michalik, przewodniczący Konferencji. W zebraniu brał udział Nuncjusz Apostolski w Polsce, abp Józef Kowalczyk.

1. Podczas uroczystej Mszy św. w Kaplicy Jasnogórskiej biskupi podziękowali kard. Józefowi Glempowi za jego długoletnią posługę Prymasa Polski. Wyrazili także wdzięczność abp. Józefowi Kowalczykowi za 20-letnią misję Nuncjusza Apostolskiego w naszym kraju. Biskupi modlili się też w intencji abp. Stanisława Nowaka, metropolity częstochowskiego, z okazji 25-lecia jego święceń biskupich.

2. Konferencja Episkopatu Polski wyraziła swój protest w sprawie wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu w odniesieniu do znaku krzyża. Sprzeciwiła się także przejawom wrogości względem niego, jakie przy tej okazji miały miejsce w Polsce. Krzyż jest wyrazem miłości i znakiem poświęcenia się dla innych. Jest on nie tylko świętym znakiem każdego chrześcijanina, ale stanowi również ważny element tożsamości kultury europejskiej, jest obecny w symbolach narodowych wielu krajów i organizacji oraz stanowi główny motyw wielu odznaczeń. Ma zatem wymiar uniwersalny. Obrona krzyża jest zadaniem nas wszystkich. Prawa niewierzącej mniejszości powinny być łączone z obowiązkiem respektowania praw większości ludzi wierzących. Nie wolno ranić uczuć osób, dla których krzyż jest symbolem największych wartości. Trzeba uszanować ich prawo do publicznego wyrażania swych przekonań religijnych.

3. Biskupi dziękują wszystkim osobom zaangażowanym w obronę życia poczętego.

Szczególną wdzięczność wyrażają tym spośród polskich parlamentarzystów oraz profesorów i lekarzy, którzy działają na rzecz całkowitej ochrony życia ludzkiego i prawnego zakazu stosowania zapłodnienia pozaustrojowego (in vitro).

4. Konferencja Episkopatu Polski wybrała nowego delegata ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej. Został nim biskup pomocniczy archidiecezji gnieźnieńskiej, Wojciech Polak. Zastąpi on w tej posłudze abp. Zygmunta Zimowskiego, który podjął obowiązki w Stolicy Apostolskiej; biskupi dziękują mu za ofiarną pracę dla Polonii i w innych gremiach Episkopatu Polski. Zadaniem nowego delegata będzie m.in. koordynacja działań duszpasterskich wśród wielomilionowej rzeszy Polaków poza granicami kraju i nawiązywanie kontaktów z miejscowymi episkopatami.

5. Biskupi przyjęli dokument określający zasady okresu propedeutycznego. To jest wstępnego etapu formacji seminaryjnej.

W dniu 29 listopada br. przypada pierwsza niedziela Adwentu, która rozpoczyna nowy rok duszpasterski. Jego hasłem są słowa „Bądźmy świadkami miłości”. Na radosne świadectwo miłości w okresie przygotowania się do Bożego Narodzenia, biskupi błogosławią z Jasnej Góry wiernym w kraju i poza jego granicami.

Podpisali
Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce.

X Dzień Modlitwy za Kościół na Wschodzie

Druga niedziela Adwentu, w tym roku przypadająca 6 grudnia, już po raz dziesiąty będzie obchodzona jako Dzień Modlitwy za Kościół na Wschodzie. W tym dniu w kościołach będzie także przeprowadzana zbiórka pieniężna, która wesprze diecezje i wiernych m.in. w Rosji, na Białorusi i Ukrainie.

Jak podkreśla ks. dr Józef Kubicki, dyrektor powołanego 20 lat temu Zespołu Pomocy Kościołowi na Wschodzie przy Konferencji Episkopatu Polski, najcenniejszy dar Kościoła

w Polsce dla Kościoła na Wschodzie to duchowni, zakonnice i świeccy, którzy wyjeżdżają do krajów Europy Wschodniej, Rosji i Azji Środkowej. Do tej pory do pomocy odradzającemu się Kościołowi katolickiemu na Wschodzie wyjechało 1300 osób, w tym prawie 250 kapłanów diecezjalnych i blisko 450 kapłanów zakonnych i 23 braci zakonnych, blisko 500 sióstr zakonnych oraz kilkanaście osób świeckich. To oni są wśród mieszkających na Wschodzie świadkami Miłości, niosąc nadzieję Zbawienia w Chrystusie, ale i pomoc najbardziej potrzebującym.

Dzień modlitwy za Kościół na Wschodzie przypada w niedzielę 6 grudnia. Towarzyszy mu hasło roku duszpasterskiego „Bądźmy świadkami Miłości”. Tradycyjnie 6 grudnia związany jest z postacią św. Mikołaja, stąd jest on patronem tegorocznych obchodów. Za jego przykładem mamy „przezwycięzać nasze samolubstwo i zawsze być otwarci na potrzeby bliźnich”. W parafiach w kraju będzie w tym dniu przeprowadzana zbiórka na rzecz Kościoła na Wschodzie.

Już przed Dniem Modlitwy w seminariach duchownych i zakonach będzie odprawiane triduum modlitewne w intencji katolików na Wschodzie i posługujących tam duszpasterzy i sióstr zakonnych. Do modlitwy w sposób szczególny zaproszone są osoby starsze i chore, by – jak wyjaśnia ks. Kubicki – poprzez swój krzyż cierpienia i ofiary mogły włączyć się duchowo w dzieło ewangelizacji Wschodu. W tym dniu w radiu i telewizji będą transmitowane Msze św., podczas których w sposób szczególny zostanie podkreślona modlitwa za Kościół na Wschodzie.

W sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Łagiewnikach 6 grudnia Mszy św. o godz. 7.00 będzie przewodniczył bp Marian Rojek z Przemyśla (transmisja na TVP1), a w Bazylice Świętego Krzyża w Warszawie głównym celebransem Mszy św. o godz. 9.00 będzie bp Tadeusz Bronakowski z Łomży (transmisja w programie 1 Polskiego Radia). Obaj biskupi są członkami Zespołu Pomocy Kościołowi na Wschodzie.

O godz. 13.00 w kościele św. Augustyna w Warszawie Eucharystii o godz. 13.00 będzie przewodniczył Prymas Polski kard. Józef Glemp (transmisja w TVP Polonia). To decyzją

kard. Glempa powołano w 1989 r. do życia zespół, noszący początkowo nazwę: Zespół Pomocy Kościelnej dla Katolików w Związku Radzieckim.

Dzień Modlitwy zakończy Apel Jasnogórski o godz. 21.00, który poprowadzi ksiądz Józef Kubicki TChr, dyrektor biura Zespołu (transmisja w TV Trwam).

W zeszłorocznej zbiórce przeprowadzonej w parafiach w całej Polsce zebrano 2.100 tys. złotych. Dzięki niej zrealizowano 317 próśb nadesłanych z parafii, od sióstr i braci zakonnych pracujących w Kościele na Wschodzie.

Warto odnotować, że Konferencje Episkopatów Kościoła na Białorusi, w Rosji i na Ukrainie uczyniły drugą niedzielę Adwentu w swoich parafiach Dniem modlitwy wdzięczności za ofiarodawców i darczyńców, zwłaszcza za Kościół w Polsce i Polaków mieszkających na emigracji. - Jest to szczególna więź solidarności modlitewnej Kościoła katolickiego, za co jesteśmy bardzo wdzięczni – mówi ks. Kubicki.

Zespół Pomocy Kościelnej dla Katolików na Wschodzie istnieje od 1989 roku. Aktualnie w skład Zespołu wchodzi: bp Tadeusz Pikus jako przewodniczący oraz biskupi Tadeusz Bronakowski i Marian Rojek. Dyrektorem biura Zespołu jest ks. dr Józef Kubicki TChr.

Źródło: Biuro Prasowe KEP

KURENDA

Nowy rok duszpasterski „Bądźmy świadkami miłości” (2009/2010)

*„Bóg jest Miłością, kto trwa w miłości,
trwa w Bogu, a Bóg trwa w nim”
(1 J 4,16)*

Czcigodni Bracia Kapłani,

W I niedzielę Adwentu (29 listopada br.) rozpoczęliśmy kolejny rok kościelny połączony z nowym rokiem duszpasterskim, który przeżywać będziemy pod hasłem „Bądźmy świadkami Miłości”.

Tym samym kończymy pięcioletni cykl działań pastoralnych skoncentrowanych na myśli przewodniej: „Kościół niosący Ewangelię nadziei”, zaczerpniętej z Posynodalnej

Adhortacji Apostolskiej Jana Pawła II *Ecclesia in Europa*.

W kolejnych latach podejmowaliśmy następujące tematy:

2005/06 – *Przywracajmy nadzieję ubogim*

2006/07 – *Przypatrzmy się powołaniu naszemu*

2007/08 – *Bądźmy uczniami Chrystusa*

2008/09 – *Otoczmy troską życie*

2009/10 – *Bądźmy świadkami Miłości*

Rok duszpasterski, który będziemy obecnie przeżywać kieruje nasze wysiłki ku potrzebie dawania czytelnego świadectwa wobec świata, że Bóg jest Miłością: „Europa potrzebuje wiarygodnych ewangelizatorów, w których życiu, zjednoczonym z krzyżem i zmartwychwstaniem Chrystusa, zajaśnieje piękno Ewangelii (...). Jest to jedno z największych wyzwań, jakie stają przed Kościołem w Europie na początku nowego tysiąclecia” (EiE 49).

Jako założenia programu duszpasterskiego na ten rok (podane w Dyrektorium Komisji Duszpasterstwa KEP) widzimy następujące kierunki:

- kształtowanie swojej wiary poprzez otwarcie na miłość Boga (entuzjizm wiary);
- rozbudzanie dynamizmu ewangelizacyjnego;
- budowanie solidarności społecznej.

Praktyczna realizacja programu duszpasterskiego, musi przekładać się na trzy obszary naszej parafialnej działalności:

- posługa słowa (głoszenie Słowa Bożego, katecheza);
- posługa uświęcania (sprawowanie sakramentów);
- posługa pasterska (duszpasterstwo parafialne).

„Będąc Kościołem Jezusa Chrystusa, mamy iść pełni nadziei w świat, w którym żyjemy, znając jego troski, smutki i cierpienia, by świadectwem danym Bogu, który jest miłością, czynić świat bardziej ludzkim i bardziej Bożym, by budować Królestwo Boże na ziemi” (Wprowadzenie do programu, str. 21).

Szczegółowe opracowanie programu duszpasterskiego znajduje się w przekazanej do wszystkich parafii książce Komisji Duszpasterstwa KEP, jak również jego kierunki

podane są na stronie www.diecezja.gda.pl – Wydział Duszpasterski.

Dziękując wszystkim za zaangażowanie w pracy duszpasterskiej i podejmowane inicjatywy kończącego się Roku Duszpasterskiego „Otoczmy troską życie”, życzę przez wstawiennictwo Maryi Gwiazdy Ewangelizacji i Św. Jana Marię Vianeya – patrona trwającego Roku kapłańskiego, wielu łask, odwagi i mądrości w byciu Świadkiem Miłości w kolejnym roku naszej duszpasterskiej pracy.

+ Sławoj Leszek Głódz
Arcybiskup Metropolita Gdański

Komunikat o konsekracji dziewic w Archidiecezji Gdańskiej

Drodzy Bracia i Siostry!

Sobór Watykański II zalecił odrodzenie życia konsekrowanego, poprzez trzy jego formy: stan pustelników, stan dziewic i stan wdów. Tę formę powołania docenił Jan Paweł II w adhortacji apostolskiej *Vita consecrata* (7): „Radością i nadzieją napawa fakt, że znów rozkwita dziś starożytny stan dziewic Bogu poświęconych, którego istnienie w chrześcijańskich wspólnotach jest poświadczane od czasów apostolskich. Dziewice konsekrowane przez Biskupa łączą się szczególną więzią z Kościołem lokalnym, któremu służą z poświęceniem, chociaż pozostają w świecie. Żyjąc osobno lub wspólnie z innymi, są szczególnym eschatologicznym wizerunkiem niebiańskiej Oblubienicy i przyszłego życia, w którym Kościół zazna wreszcie pełni miłości do Chrystusa-Oblubieńca”.

Tradycja konsekracji dziewic sięga początków życia Kościoła. We wczesnych gminach chrześcijańskich żyły i działały kobiety, które złożąwszy ślub dziewictwa, prowadziły życie poświęcone modlitwie, ascezie i dobrym uczynom. Wiele z nich rezygnowało z wielkiego dobra małżeństwa, by troszczyć się o sprawy Pana i starać się Jemu podobać (por. 1 Kor 7,32): „Bo są... i tacy bezzenni, którzy dla królestwa niebieskiego sami zostali bezzenni. Kto może pojąć, niech pojmuje!” (Mt 19,12). Inne składały ślub czystości jako wdowy po śmierci mężów. Mieszkały razem lub osobno,

pozostając pod duchowym kierownictwem biskupów.

Uroczysty obrzęd konsekracji dziewic, pochodzących z terenu Archidiecezji Gdańskiej, odbędzie się w uroczystość Niepokalanego Poczęcia NMP, 8 grudnia br. o godz. 18.00 w kościele pw. Matki Bożej Królowej Korony Polskiej w Gdańsku Oliwie (o. cystersi).

Do obrzędu konsekracji przystąpi siedem kandydatek, które podjęły dobrowolną decyzję i przez dwa lata przygotowywały się do tego dnia konsekracji. Na co dzień wykonują różnorodne zawody, mają wyższe wykształcenie i podjęły decyzję dojrzonego życia w jedności z Jezusem-Oblubieńcem.

Zapraszam na tę uroczystość wszystkich wiernych, siostry zakonne i kapłanów.

Polecając kandydatki naszym modlitwom, z serca błogosławię.

+ Sławoj Leszek Głódz
Arcybiskup Metropolita Gdański

W NAJBLIŻSZYM CZASIE

Odpust Świętej Barbary ze Mszą Świętą pod przewodnictwem Arcybiskupa Metropolity Gdańskiego Sławoja Leszka Głódzia odbędzie się w najbliższy piątek o godzinie 18.00 w kościele św. Barbary w Gdańsku ul. Długie Ogrody 19.

4 grudnia 2009, piątek

Dzień Skupienia dla członków Akcji Katolickiej Archidiecezji Gdańskiej odbędzie się w sobotę, 5 grudnia 2009 r. w Domu Rekolekcyjnym w Straszynie koło Gdańska, ul. Jana Pawła II 9.

Zjazd wszystkich uczestników, o godz. 11.00. Zakończenie ok. godz. 16.00.

Zgłoszenia do 30 listopada br. pod numerem telefonu 58 302 09 84; faks 58 302 47 05; e-mail: kolbe@diecezja.gda.pl lub do Zarządu AK.

Jednocześnie informujemy, że comiesięczne spotkania prezesów i odpowiedzialnych za Akcję Katolicką w parafii odbywają się w drugi czwartek miesiąca o godz. 17.00 w salce domu im. Jana Pawła II obok katedry w Oliwie.

5 grudnia 2009, sobota

Obchody Dnia Kupca oraz 90-lecia Wojewódzkiego Zrzeszenia Handlu i Usług w Gdańsku rozpoczną się w najbliższą niedzielę Mszą Świętą o godz. 11.30 w Archikatedrze Oliwskiej pod przewodnictwem Arcybiskupa Metropolity Gdańskiego Sławoja Leszka Głódzia.

6 grudnia 2009, niedziela

Barbórkowa Msza Święta pod przewodnictwem Arcybiskupa Metropolity Gdańskiego Sławoja Leszka Głódzia zostanie odprawiona w kościele NMP Królowej Różańca Świętego w Gdańsku-Przymorzu w najbliższą niedzielę o godzinie 16:00. Środowisko Górników naftowo-gazowych zaprasza Duszpasterz – Ks. Prałat Andrzej Paździutko.

6 grudnia 2009, niedziela

Adwentowy koncert zespołu Deus Meus z udziałem Marcina Pospieszalskiego odbędzie się o godz. 16.00 w ramach odpustu parafialnego w kościele św. Mikołaja w Gdyni.

6 grudnia 2009, niedziela

Bazylika Mariacka w Gdańsku zaprasza na koncerty w kolejne niedziele Adwentu, o godz. 16.00, połączone ze wspólnym śpiewem pieśni kościelnych. Wykonawcy: ks. Robert Kaczorowski – baryton; Ewa Rytel – pozytyw organowy. W programie utwory o tematyce sakralnej, polskie pieśni adwentowe.

6 grudnia 2009, niedziela

Najbliższe bierzmowanie dla dorosłych, głównie dla narzeczonych, odbędzie się 7 grudnia br. o godz. 17.30 w kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa w Gdyni Śródmieściu. Kandydaci do Bierzmowania powinni być należycie przygotowani i wyspowiadani w swoich parafiach, oraz zaopatrzeni w Kartę do Bierzmowania podpisaną przez Księdza Proboszcza i opieczetowaną pieczęcią parafialną.

7 grudnia 2009, poniedziałek

Warsztaty Biblijne w programie Status Feminae. W najbliższy poniedziałek 18.00 – 20.00 Aula Jana Pawła II ul. Biskupa Edmunda Nowickiego 2 Gdańsk-Oliwa. **Dla kobiet: Maryja – kobieta, która samodzielnie myśli.** Prowadzenie – Alicja Marciniak - zawodowo broker ubezpieczeniowy, prowadzi własne biuro. Z zamiłowania i wykształcenia teolog.

Prywatnie - mama dwóch córek i syna. **Dla mężczyzn:** Józef z Nazaretu – rozczarowany, a jednak kroczy ku przyszłości. Prowadzenie – ks. dr Jacek Nawrot, Wykładowca Teologii Duchowości, Ojciec Duchowny Gdańskiego Seminarium Duchownego, kierownik duchowy, rekolekcjonista, prowadzący Szkołę św. Józefa (dla mężczyzn) w Orlikach. (zobacz artykuły: <http://www.snegdansk.pl/czytelnia.html>).

7 grudnia 2009, poniedziałek

„Kościelna” bioetyka. W przyszły czwartek zapraszamy na kolejny wykład otwarty współorganizowany przez Gdańskie Seminarium Duchowne i Wydział Historyczny Uniwersytetu Gdańskiego. Temat: „Kościelna” bioetyka - dlaczego właśnie taka? Prelegentem będzie ks. dr Jacek Meller. godz. 15.00 w sali 1.43 (parter) Wydziału Historycznego UG.

10 grudnia 2009, czwartek

JUBILEUSZE

9 grudnia:

Państwo Maria i Jan Kalinowscy – 40-lecie zawarcia małżeństwa (parafia pw. św. Kazimierza Królewicza w Gdańsku-Zaspie).

10 grudnia:

Państwo Stanisława i Józef Musińscy – 40-lecie zawarcia małżeństwa (parafia pw. św. Kazimierza Królewicza w Gdańsku-Zaspie).

NEKROLOGI

Dnia 26 listopada br. w godzinach południowych w 69 roku życia, przeżywszy 41 lat w kapłaństwie, opatrzony Sakramentami Świętymi zmarł nagle, przewieziony do Szpitala Miejskiego w Gdyni **śp. Ksiądz Kanonik Franciszek Jarzembowski**, wieloletni Sędzia Gdańskiego Trybunału Metropolitarnego, Wikariusz Parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Gdyni.

Syn Franciszka i Anny z domu Marcinkowska, urodził się 17 maja 1940 roku w Nowym Mieście Lubawskim. Został ochrzczony dwa dni później w parafii św. Antoniego w Tereszewie. Rodzice Franciszka byli rolnikami na 10-hektarowym gospodarstwie, doczekali się siedmiorga dzieci. W 1954 roku Franciszek Jarzembowski ukończył Szkołę Podstawową w Tereszewie. W tym czasie przez pięć lat był ministrantem. Naukę w Liceum

Ogólnokształcącym w Nowym Mieście zakończył maturą w 1958 r. Przez rok pomagał w gospodarstwie, po czym objął posadę nauczyciela Szkoły Podstawowej w Łążynie. Idąc za głosem powołania, w roku akademickim 1960/61 roku wstąpił do Seminarium Duchownego w Pelplinie.

W kwietniu 1961 r. Kłeryk Franciszek Jarzembowski został wcielony do wojska. We wrześniu 1962 r. tak opisywał swoje przeżycia w liście do Rektora Seminarium: „Każdy już myśli co będzie robił w cywilu. Ja po dwuletniej przerwie dalej chciałem kontynuować naukę w Seminarium (...). Niewątpliwie gdy odchodziłem do wojska, było mi bardzo przykro. Ale z losem, który wyznaczył mi Bóg, trzeba było się zgodzić (...). Wojska nie uznawałem jako zło konieczne, ale starałem się wyciągnąć to, co jest dobre, to, co może przydać mi się w życiu (...). Myślą zawsze jestem z wami”. Do Seminarium wrócił 21 października 1962 r. Święcenia kapłańskie otrzymał 2 czerwca 1968 r. w Katedrze Pelplińskiej z rąk Księdza Biskupa Kazimierza Józefa Kowalskiego.

Po święceniach pracował w następujących placówkach duszpasterskich:

- od 1.07.1968 do 18.02.1969 był wikariuszem w Parafii w Wtelno, powiat Bydgoszcz;
- od 19.02.1969 do 31.08.1970 był wikariuszem w Parafii Najświętszego Serca Jezusowego w Gdyni;
- od 1.09.1970 do 30.06.1971 był wikariuszem w Parafii Sępólno Krajeńskie;
- od 01.07.1971 do 11.06.1979 był wikariuszem kościoła filialnego Matki Bożej Zwycięskiej w Toruniu;
- od 12.06.1979 do 2.09.1980 był wikariuszem w Parafii w Gdyni-Małym Kacku;
- od 3.09.1980 do 30.06.1982 był wikariuszem w Parafii Działdowo;
- od 1.07.1982 do 17.01.1984 był wikariuszem w Parafii Wniebowzięcia NMP w Grudziądzu;
- po kilkutygodniowym urlopie zdrowotnym od 1.03 do 9.07.1984 był wikariuszem w parafii Kaliska;
- od 10.07.1984 do 9.03.1991 był proboszczem w parafii Nowa Karczma;

– od 10.03.1991 aż do swojej śmierci był wikariuszem w Parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Gdyni.

W latach 1969–1974 Ksiądz Jarzembowski w trybie zaocznym studiował prawo na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Studia zakończył uzyskaniem dyplomu magistra prawa. W roku 1985 uzyskał stopień magistra prawa kanonicznego w ówczesnej Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, by dwa lata później podjąć pracę jako Sędzia Diecezjalny przy Biskupim Sądzie Duchownym w Pelplinie. Po reorganizacji granic diecezji polskich i powstaniu Archidiecezji Gdańskiej w 1992 r. został włączony w skład Gdańskiego Trybunału Metropolitalnego jako Sędzia-Audytor. W roku 2001 otrzymał licencjat z teologii w Prymasowskim Instytucie Życia Wewnętrznego Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie. W tym też roku został przyjęty w poczet Kapituły Kolegiackiej Gdynińskiej jako Kanonik Honorowy. Ostatnią nominację otrzymał 15.09.2009 r. z rąk Arcybiskupa Metropolity Gdańskiego Sławoja Leszka Głódzia – został Duszpasterzem Klubu Myśli Jana Pawła II.

Śp. Kapłan Franciszek Jarzembowski pozostał w pamięci wiernych i współpracowników jako człowiek dobroduszny i serdeczny, wrażliwy na bliźniego, pielęgnujący szerokie zainteresowania intelektualne. Pod koniec życia pragnął bardziej oddać się pracy naukowej, kontynuując studia z zakresu duchowości na poziomie doktoranckim. W osobie śp. Księdza Franciszka Jarzembowskiego żegnamy wytrwałego pracownika Sądu Biskupiego i nietuzinkowego duszpasterza.

Uroczystości pogrzebowe pod przewodnictwem Metropolity Gdańskiego Arcybiskupa Sławoja Leszka Głódzia odbyły się we wtorek 1 grudnia br. o godz. 11.00 w kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa w Gdyni (ul. Armii Krajowej 46). Pochówek nastąpił na Cmentarzu w Gdyni-Witominie. R.i.P.

NA ANTENIE

Radio Plus Gdańsk:

Poniedziałek – piątek:

06.12 *Ewangeliarz*

07.12 *Patron Dnia*

07.24 *Ksiądz dobrze nastawiony* – ks. Jerzy Kownacki

11.26. *Książka z Plussem* (tylko w piątek)

16.45 *Nasza historia* (tylko we wtorek) – Zespół elektrowni wodnych w Straszynie.

16.45 *Nic o nas bez nas* (tylko w środę) – jak budować społeczność lokalną

16.45 *Blżej – magazyn ekologiczny* – goście Alicji Samolewicz wyjaśniają, co to są kwaśne deszcze, dlaczego nie można wypalać trawy lub co zrobić z plastikowymi opakowaniami (tylko w czwartek)

21.00 *Twarzą w twarz* – publicystyka Piotra Zworskiego (poniedziałek, środa, piątek),

Plus znaczy więcej – publicystyka Iwony Demskiej (wtorek, czwartek, niedziela). Szczegółowy program autorskich audycji na najbliższy tydzień:

Wolność finansowa - stan osiągalny dla każdego czy tylko nierealne marzenia? Czym różni się wolność finansowa od bogactwa i jak można ją zbudować. Gośćmi programu są ekonomiści, biznesmeni i przyjaciele od 20 lat - Sławek Muturi i Robert Zduńczyk.

3 grudnia 2009, czwartek

Wliczanie ocen z religii do średniej na świadectwie jest zgodne z konstytucją - tak orzekł Trybunał Konstytucyjny. Nauczanie religii jest jednym z przejawów wolności religii w świetle współczesnych standardów pluralistycznego społeczeństwa demokratycznego - uzasadniali sędziowie. Twarzą w Twarz z religią na świadectwach szkolnych. Gośćmi Piotra Zworskiego będą Tomasz Terlikowski z Frondy i Michał Sutowski z Krytyki Politycznej.

4 grudnia 2009, piątek

Ta wyjątkowa grupa powstała by wspierać się wzajemnie po tragedii, jaką jest śmierć dziecka. Wspólna modlitwa, rozmowy, spotkania i troska o tych, którym zawałił się świat. Gośćmi Iwony Demskiej są mamy ze Wspólnoty rodziców po stracie dziecka.

6 grudnia 2009, niedziela

Musimy ograniczyć konflikty i kłótnie w polskiej polityce. Trzeba jasno określić czyich rękach jest władza wykonawcza - wzywa lider Platformy Obywatelskiej i przedstawia propozycje zmian w konstytucji.

W jaką stronę powinny iść zmiany w konstytucji? Dla kogo więcej władzy? Twarzą w Twarz z pozycją premiera i prezydenta. Gośćmi Piotra Zworskiego będą Piotr Gursztyn z Dziennika Gazety Prawnej i Wiktor Świetlik z POLSKI The Times.

7 grudnia 2009, poniedziałek

W biografii Lecha Wałęsy jest wszystko, czego potrzeba do heroicznego życiorysu: walka o byt, strajki, więzienie i wreszcie wielkie zwycięstwo. Jest też duma i zawziętość konflikty z przyjaciółmi, i fakty, którym laureat Pokojowej Nagrody Nobla zaprzecza. Czy książka Jana Skórzyńskiego przynosi kolejne rewelacje na temat laureata pokojowej nagrody Nobla, czy raczej uzupełnia wcześniejsze już dokumenty. Gościem Radia Plus będzie autor książki *Zadra Biografia Lecha Wałęsy* Jan Skórzyński.

8 grudnia 2009, wtorek

Jak pomóc rodzinnym domom dziecka? Jak sprawić by mniej dzieci pozostawało w placówkach a więcej trafiało do rodzin zastępczych albo rodzinnych domów dziecka? Gośćmi Piotra Zworskiego będą Michał Rżysko z Fundacji św. Mikołaja i Małgorzata, która dla 3 dzieci wraz z mężem jest rodziną zastępczą.

9 grudnia 2009, środa

7.00–11.00 *„Poranek z Alicją”*, w tym program o. dr Ksawerego Knotza OFM Cap *„Porannik miłosny”*

Niedziela

07.52 *Ewangeliarz*

09.10 *Książki dobrze nastawiony* – ks. Jerzy Kownacki

12.10 *Rozmowa Adama Hlebowicza z Arcybiskupem Metropolity Gdańskim Sławojem Leszkiem Głódziem* – o Adwencie czyli naszym wielkim oczekiwaniu.

17.30 – *Msza Święta* transmitowana z kościoła św. Elżbiety w Gdańsku.

Radio Gdańsk:

Niedziela 7.05–7.25 *W Drodze*
(magazyn katolicki)

Telewizja Gdańsk:

Niedziela

8.00 *Słowo o Ewangelii*

GOŚĆ NIEDZIELNY POLECA

W najnowszym numerze „Gościa” przeczytamy m.in.:

„Pokażę Ci drogę do nieba” – co zrobić, by „przygotować drogi” Bogu?

„Wędrowka ludu” – o churchingu, czyli poszukiwaniu najodpowiedniejszej dla siebie Mszy św.

„Pęknięta katedra” – czy Panu Bogu przeszkadza kicz?

W tym tygodniu do „Gościa Niedzielnego” dołączony jest bezpłatny dodatek kulinarny „Świąteczna kuchnia Roberta Makłowicza”.

Edycja archidiecezjalna:

Trudno przecenić rangę Gdańska-Oliwy, dla kultury, tożsamości i religijności Pomorza. Klasztor cystersów na przestrzeni dziejów był swoistą intelektualną enklawą. We wczesnym średniowieczu najbliższym ośrodkiem władzy biskupiej był Włocławek, a metropolią Gniezno. Później na Pomorzu rozkwitł był protestantyzm i żywioł niemiecki. Nie może więc dziwić fakt, że Stowarzyszenie Miłośników Katedry Oliwskiej czyni starania o unijne dotacje, aby przywrócić do pełnego blasku nadbałtycką pocysterską perłę. O zmaganiach z urzędnikami, którzy każą przynosić nawet zaświadczenie od papieża, w tekście Andrzeja Urbańskiego [s.VI-VII]. Także w swojej najnowszej książce brata Zbyszka Joskowskiego, franciszkanina choć o benedyktyńskiej cierpliwości, odkrywamy nie tylko zastępy kandydatów na ołtarze z pomorskiej ziemi. Dowiadujemy się ponadto dlaczego nie „dorobiliśmy się” jeszcze ani jednego świętego, oficjalnie uznanego przez Kościół za świętego. Tu także przewija się, pośrednio, rola i znaczenie oliwskiego klasztoru w kontekście hagiograficznym Kaszub. A, że ziemia pomorska i nasza archidiecezja jest na mapie Europy miejscem przepięknym mówi o. Czesław Kozłowski, który każdą wolną chwilę spędza na jej fotografowaniu [s.III].

Ks. Sławomir Czalej

PLANOWANE WYDARZENIA

Wspólnota rodziców po stracie dziecka zaprasza na Mszę Św. i spotkanie 12 grudnia o godz. 15.00 do Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej Gdańsk Żabianka. Po mszy zapalimy

znicze aby uczcić pamięć naszych dzieci, które odeszły od nas w różnym wieku i z różnych przyczyn.

12 grudnia 2009, sobota

Spotkanie oplatkowe uczestników i sympatyków Pieszej Pielgrzymki

Kaszubskiej z Helu na Jasną Górę rozpocznie się Eucharystią w kościele św. Apostołów Piotra i Pawła w Pucku w III Niedzielę Adwentu o godz. 13.15. Po Mszy św. wspólna agapa w Centrum im. Bpa K. Dominika.

13 grudnia 2009, niedziela

Adventus Lucis. Oczekiwanie światła to specjalnie przygotowany na **rocznicę Grudnia 70 i '81** projekt artystyczny Romana Kołakowskiego, artysty niegdyś związanego z opozycją demokratyczną lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych, dziś twórcy niezależnego, realizującego w nowoczesnej formie muzycznej i plastycznej wielkie widowiska poświęcone historii Polski i Europy. Połączenie klasycznego chóru i orkiestry smyczkowej z brzmieniem kapeli rockowej i aktorskimi interpretacjami poszczególnych pieśni to muzyczny wyróżnik dzieł Romana Kołakowskiego. Poetycka konstrukcja ***Adventus Lucis*** nawiązuje do kolejnych części mszy adwentowej, a tytułowe **Oczekiwanie Światła** jest metaforą odzyskiwania przez Polskę niepodległości – początkiem wieloletniego procesu były tragiczne wydarzenia roku 1970 na polskim Wybrzeżu.

Koncert odbędzie się w III niedzielę Adwentu o godzinie 19.00 w kościele pw. Świętej Trójcy w Gdańsku. W widowisku mającym formę współczesnego oratorium wystąpią znakomici aktorzy teatralni i musicalowi: Janusz Radek, Ewa Serwa, Natalia Sikora, Monika Węgiel, Zosia Nowakowska, Krystyna Kozanecka, Marian Opania, Wojciech Brzeziński, Paweł Lipnicki Tomasz Steciuk i Roman Kołakowski. Usłyszymy Wrocławski Chór „Basilica Cantans”, Elbląską Orkiestrę Kameralną i „MM Band” pod dyrekcją Radosława Kiszewskiego.

W utwory wplecione będą wypowiedzi świadków wydarzeń grudnia '70. Koncert wzbogaci, także scenografia, którą tworzyły będą zdjęcia obrazujące wydarzenia grudnia '70 i '81.

13 grudnia 2009, niedziela

ROK KAPŁAŃSKI

Trwa Rok Kapłański. Z tej okazji przypominamy fragmenty listu Jana Pawła II do kapłanów na Wielki Czwartek 2000 roku:

Oczyrna duszy widzę Jezusa, widzę Apostołów zgromadzonych razem z Nim przy stole. Zatrzymuję wzrok zwłaszcza na Piotrze: zdaje mi się, że widzę go w chwili, gdy wraz z innymi uczniami przygląda się zdumiony gestom Chrystusa, ze wzruszeniem słucha Jego słów, otwiera się — choć cięży mu brzemie własnej ułomności — na tajemnicę, która zostaje mu zwiastowana i za chwilę się urzeczywistni. W tych właśnie godzinach toczy się wielka bitwa między miłością, która składa siebie w ofierze, a *mysterium iniquitatis*, które zasklepia się w swojej wrogości. Zdrada Judasza jawi się jako swoisty symbol grzechu ludzkości. «A była noc», zapisuje ewangelista Jan (13, 30): godzina ciemności, godzina rozstania i bezgranicznego smutku. Ale w żarliwych słowach Chrystusa jaśnieje już blask jutrzeńki: «Znowu (...) was zobaczę, i rozraduje się serce wasze, a radości waszej nikt wam nie zdoła odebrać» (J 16,22). Musimy wciąż na nowo rozważać tajemnicę tamtej nocy. Musimy często powracać w duchu do Wieczernika, gdzie zwłaszcza my, kapłani, możemy czuć się w pewnym sensie «u siebie». O naszej więzi z Wieczernikiem można by powiedzieć to, co Psalmista mówi o więzi różnych ludów z Jerozolimą: «Pan spisując wylicza narody: Ten się tam urodził» (Ps 87 [86], 6).

Widzę oczyma wyobraźni was, żyjących w wielu różnych częściach świata, widzę tysiące waszych twarzy, kapłanów młodszych i posuniętych w latach, przeżywających różne stany ducha: dzięki Bogu, udziałem wielu z was jest radość i entuzjizm, inni być może cierpią, zaznają zmęczenia, czują się zagubieni. We wszystkich pragnę uczcić ów wizerunek Chrystusa, który otrzymaliście wraz ze święceniami, owo niezatarte «znamię», które wyróżnia każdego z was. Jest ono znakiem szczególnej miłości, której doświadcza każdy kapłan i na którą może zawsze liczyć, aby iść dalej z radością albo żeby z nowym entuzjazmem rozpocząć wszystko jeszcze raz, dążąc do coraz większej wierności.

Zrodzeni z miłości

«Umiłowawszy swoich na świecie, do końca ich umiłował». Jak wiadomo, Ewangelia Janowa w odróżnieniu od pozostałych nie opisuje szerzej ustanowienia Eucharystii, o której Jezus wspominał już w długiej mowie wygłoszonej w pobliżu Kafarnaum (por. J 6,26–65), ale opowiada szczegółowo o umywaniu nóg. Ten gest Jezusa, budzący niepokój Piotra, jest nie tylko przykładem pokory, podanym nam do naśladowania, ale przede wszystkim objawieniem radykalizmu Bożego zniżenia się ku nam. W Chrystusie bowiem Bóg «ogołocił samego siebie» i przyjął «postać sługi» aż po ostateczne ponizienie na krzyżu (por. Flp 2,7), aby otworzyć ludzkości dostęp do głębin życia Bożego: wielkie mowy, które w Ewangelii św. Jana następują po opisie umywania nóg i są niejako komentarzem do tego gestu, stanowią wprowadzenie w tajemnicę komunii trynitarniej, do której Ojciec powołuje nas, włączając w Chrystusa przez dar Ducha Świętego.

Tę komunie należy przeżywać zgodnie z logiką nowego przykazania: «abyście się wzajemnie miłowali, tak jak Ja was umiłowalem» (J 13,34). Nieprzypadkowo zwieńczeniem tej «mistagogii» jest modlitwa arcykapłańska, ukazująca Chrystusa zjednoczonego z Ojcem, gotowego powrócić do Niego przez ofiarę z siebie i pragnącego jedynie dać uczniom udział w swojej jedności z Ojcem: «jak Ty, Ojcze, we Mnie, a Ja w Tobie, aby i oni stanowili w Nas jedno» (J 17,21).

Z tej garstki uczniów, którzy słyszeli te słowa, zrodził się cały Kościół, rozrastając się w czasie i przestrzeni jako «lud zgromadzony przez jedność Ojca, Syna i Ducha Świętego» (św. Cyprian, *De Orat. Dom.*, 23). Głęboka jedność tego nowego ludu nie wyklucza istnienia w jego łonie różnych i wzajemnie uzupełniających się zadań. Tak więc z owymi pierwszymi Apostołami związani są w szczególny sposób ci, którzy zostali powołani, aby *in persona Christi* ponawiać gest, jaki Jezus wykonał podczas Ostatniej Wieczerzy, ustanawiając Ofiarę eucharystyczną, «źródło i szczyt całego życia chrześcijańskiego» (por. *Lumen gentium*, 11). Charakter sakramentalny, który ich wyróżnia na mocy otrzymanych święceń, sprawia, że ich obecność i ich posługa są czymś wyjątkowym, niezbędnym i niezastąpionym.

Skarb w naczyniach glinianych

To prawda: w dziejach kapłaństwa, tak samo jak w historii całego Ludu Bożego, stykamy się także z mroczną obecnością grzechu. Wielokrotnie ludzka słabość szafarzy przesłoniła w nich oblicze Chrystusa. Wybierając ludzi takich jak Apostołowie, Chrystus nie miał złudzeń: na takiej właśnie ludzkiej słabości położył sakramentalną pieczęć swojej obecności. Przyczynę tego wskazuje nam św. Paweł: «Przechowujemy zaś ten skarb w naczyniach glinianych, aby z Boga była owa przeogromna moc, a nie z nas» (2 Kor 4,7).

Dlatego mimo wszelkich ułomności swoich kapłanów Lud Boży nie przestał wierzyć w moc Chrystusa działającą poprzez ich posługę. Czyż można nie wspomnieć w tym kontekście wspaniałego świadectwa Biedaczyny z Asyżu? Ten, który w swej pokorze nie chciał zostać kapłanem, pozostawił w testamencie świadectwo wiary w tajemnicę Chrystusa obecnego w kapłanach, oświadczając, że byłby gotów korzystać z ich posługi nawet wówczas, gdyby go prześladowali, i nie zważać na ich grzech. «A czynię to — wyjaśniał — ponieważ w tym świecie nie widzę na sposób cielesny najwyższego Syna Bożego inaczej, jak tylko pod postacią Jego najświętszego Ciała i najświętszej Krwi, które jedynie oni konsekrują i jedynie oni udzielają innym» (*Źródła franciszkańskie*, 113).

Wzywam was, drodzy Bracia w Kapłaństwie, do ponownego odkrycia «daru» i «tajemnicy», które otrzymaliśmy. Aby zrozumieć je do głębi, musimy podjąć refleksję nad kapłaństwem Chrystusa. Rzecz jasna, cały Lud Boży ma w nim udział na mocy chrztu. Ale Sobór Watykański II przypomina nam, że oprócz tego powszechnego uczestnictwa wszystkich ochrzczonych istnieje inne, szczególne uczestnictwo urzędowe, różniące się swą istotą od pierwszego, choć ściśle mu przyporządkowane (por. *Lumen gentium*, 10).

Kapłaństwo Chrystusa nie jest «przypadkowe», nie jest zadaniem, którego mógłby On nie podjąć, ale jest wpisane w Jego tożsamość Wcielonego Syna, Człowieka-Boga. W relacjach między ludzkością a Bogiem wszystko dokonuje się od tej pory przez Chrystusa: «Nikt nie przychodzi do Ojca inaczej jak tylko przeze Mnie» (J 14,6). Dlatego

Chrystus jest kapłanem wiecznego i powszechnego kapłaństwa, którego figurą i przygotowaniem było kapłaństwo pierwszego Przymierza (por. Hbr 9,9). Chrystus sprawuje je w pełni od chwili, gdy jako najwyższy kapłan zasiadł «po prawicy tronu Majestatu w niebiosach» (Hbr 8,1). Od tamtego czasu zmienił się sam status kapłaństwa wśród ludzi: nie istnieje już inne kapłaństwo, jak tylko jedyne kapłaństwo Chrystusa, są natomiast różne sposoby uczestnictwa w nim i sprawowania go.

Sacerdos et Hostia

Został zarazem udoskonalony sens ofiary, aktu kapłańskiego w najpełniejszym tego słowa znaczeniu. Na Golgocie Chrystus uczynił z własnego życia ofiarę, która na wieki zachowuje swoją wartość, ofiarę «odkupieńczą», która na zawsze otworzyła drogę do komunii z Bogiem, zerwanej przez grzech.

List do Hebrajczyków rzuca światło na tę tajemnicę, przytaczając jako słowa Chrystusa kilka wersetów Psalmu 40: «Ofiary ani daru nie chciałeś, aleś Mi utworzył ciało; (...) Oto idę (...) abym spełniał wolę Twoją, Boże» (Hbr 10,5–7; por. Ps 40 [39],7–9). Według Autora Listu te prorocze słowa zostały wypowiedziane przez Chrystusa w momencie Jego przyjścia na świat. Wyrażają one Jego tajemnicę i Jego misję. Zaczynają się więc urzeczywistniać już w chwili Wcielenia, choć momentem szczytowym jest ofiara Golgoty. Od tamtego czasu każda ofiara sprawowana przez kapłana jest tylko ponownym przedstawieniem Ojcu jedynej ofiary Chrystusa, złożonej raz na zawsze.

Sacerdos et Hostia! Kapłan i Żertwa. Ten aspekt ofiarniczy wyciska głębokie znamię na Eucharystii, a zarazem jest konstytutywnym wymiarem Chrystusowego kapłaństwa i tym samym także naszego kapłaństwa. W tym świetle odczytajmy ponownie słowa, które wypowiadamy każdego dnia, a które po raz pierwszy rozbrzmiały właśnie tutaj, w Wieczerniku: «Bierzcie i jedzcie z tego wszyscy: to jest bowiem Ciało moje, które za was będzie wydane (...). Bierzcie i pijcie z niego wszyscy: to jest bowiem kielich Krwi mojej nowego i wiecznego Przymierza, która za

was i za wielu będzie wylana na odpuszczenie grzechów».

Słowa te są zapisane - w wersjach zasadniczo zbieżnych – przez Ewangelistów i przez św. Pawła. Zostały one wypowiedziane w Wieczerniku, późnym wieczorem Wielkiego Czwartku. Dając Apostołom swoje Ciało do spożycia i swoją Krew do picia, Chrystus wyraził głęboką prawdę aktu, którego wkrótce miał dokonać na Golgocie. W eucharystycznym Chlebie zawarte jest bowiem to samo Ciało, które narodziło się z Maryi i zostało złożone w ofierze na krzyżu:

Ave verum Corpus natum de Maria Virgine, vere passum, immolatum in cruce pro homine.

Czyż można nie powracać wciąż na nowo do tej tajemnicy, która zawiera w sobie całe życie Kościoła? Przez dwa tysiące lat ten Sakrament był pokarmem niezliczonych wiernych. Z tego źródła wypłynęła rzeka łaski. Iluż świętych znalazło w nim nie tylko zadatek, ale prawie przedsmak Raju!

Dajmy się unieść porywowi kontemplacji, nasyconej poezją i teologią, które św. Tomasz z Akwinu zawarł w słowach hymnu *Pange lingua*, opiewającym tę tajemnicę. Dzisiaj echo tych słów dociera do mnie tutaj, w Wieczerniku, jako głos licznych chrześcijańskich wspólnot rozsianych po całym świecie, rzeszy kapłanów, osób konsekrowanych i zwykłych wiernych, którzy każdego dnia adorują w skupieniu eucharystyczne misterium (cdn.).

Jan Paweł II

PRYMAS KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO W POLSCE

W kolejnych czterech numerach Biuletynu publikujemy obszernie fragmenty artykułu ks. Bolesława Kumora „Prymas Kościoła Katolickiego w Polsce. Znaczenie i rola w dziejach Polski” (Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne, XVI, 1983, s. 157–169). Poniżej trzecia część.

Prymasostwo w okresie niewoli narodowej (1795–1918)

1. Gniezno – stolica prymasów w granicach zaboru pruskiego (tekst w poprzednim numerze)

2. Zabiegi Rosji około przeniesienia prymasostwa polskiego do Mohylowa lub Wilna. Prymas Królestwa Polskiego

Na zabranych Polsce ziemiach Rosja zorganizowała w latach 1783–98 metropolię w Mohylewie nad Dnieprem. Tej metropolii podporządkowano diecezję wileńską, żmudzka i łucką z gnieźnieńskiej prowincji kościelnej i diecezję kamieniecką z metropolii lwowskiej, a także nowo utworzone diecezje w Żytomierzu na Ukrainie i w Mińsku na Białorusi. Na specjalną uwagę zasługuje przywilej nadany w 1798 r. metropolitom Mohylowa przez papieża Piusa VI na prośbę cara Pawła I, noszenia szat purpurowych, który posiadało Gniezno od 1749 r.

Ambicje nowej metropolii, pod względem terytorialnym najrozleglejszej na świecie, sięgały jeszcze dalej i na początku XIX w. zmierzały wyraźnie do uformowania z niej łacińskiego patriarchatu z jurysdykcją w całej Rosji. Kiedy plany te okazały się niemożliwe do zrealizowania, wówczas opracowano projekt utworzenia w Rosji dwu metropolii: w Mohylewie i w Wilnie (1816). Równocześnie poselstwo rosyjskie przy Watykanie podjęło usilne starania o przeniesienie z Gniezna urzędu prymasa i legata urodzonego do Wilna. Prymas rezydujący w Wilnie miał rządzić faktycznie całym Kościołem katolickim w imperium carów. Trzeba zauważyć, że stworzenie takiego urzędu w Rosji miało służyć nie interesom Kościoła, ale podporządkowaniu Kościoła katolickiego państwu, podobnie jak uzależniony był od niego Kościół prawosławny. Starania te prowadzone w latach 1815–1817, ze względu na zdecydowany sprzeciw Rzymu nie zostały zrealizowane. Wprawdzie jeszcze raz wrócono do tego planu (1836), kiedy zamierzano zlikwidować metropolię warszawską, ale i tym razem nie został on zrealizowany.

Kiedy nie powiodły się zamiary władców Rosji uzyskania prymasostwa a wraz z nim szerokiej autonomii dla Kościoła katolickiego w Cesarstwie Rosyjskim, postanowiono plany te zrealizować w utworzonym w 1815 r. Królestwie Polskim, połączonym początkowo unią personalną z Rosją. Car Aleksander I, I

który utworzył to Królestwo wbrew woli ogółu uczestników kongresu wiedeńskiego i przybrał tytuł króla Polski oraz planował odrębną koronację w Warszawie, chciał mieć w nowym państwie arcybiskupa metropolitę, który mógłby dokonać tych czynności. Stąd w konstytucji Królestwa Polskiego, nadanej przez cara, znalazła się wzmianka o przyszłym arcybiskupstwie metropolii w Warszawie. Trudno bowiem przyjąć, by cesarz mógł się zgodzić na to, by zamierzonej koronacji dokonał metropolita gnieźnieński, poddany króla pruskiego, czy też metropolita Lwowa, poddany cesarza austriackiego. Wprawdzie istniała na ziemiach Cesarstwa Rosyjskiego metropolia mohylowska, ale ta nie mogła być brana pod uwagę w kontekście konstytucyjnego Królestwa Polskiego.

Toteż po prawie dwuletnich rokowaniach z Rzymem pap. Pius VII na mocy bulli *Militantis Ecclesiae* z 12 III 1818 r. wyniósł Warszawę do godności arcybiskupstwa metropolii, a bullą *Ex imposita nobis* z 30 VI 1818 r., podporządkował jej wszystkie biskupstwa w Królestwie Polskim. I tym razem Rosja i rząd Królestwa Polskiego zażądały dla nowego metropolity niezwykle szerokich uprawnień kościelnych i tytułu „prymasa Królestwa Polskiego”. Tytuł taki wraz z przywilejem noszenia szat purpurowych rzeczywiście uzyskali metropolici warszawscy na mocy bulli *Romani Pontifices* (6 X 1818). Dokument papieski wyraźnie zaznaczał, że jest to wyróżnienie czysto honorowe i nie daje ono metropolitom Warszawy żadnych specjalnych uprawnień, jak tylko zwykłe prawa metropolitalne. Nie było to w żadnym wypadku przeniesienie urzędu prymasa Polski z Gniezna do Warszawy. Niedługo zresztą metropolici warszawscy mogli nosić ten tytuł; po stłumieniu powstania listopadowego car Mikołaj I zabronił im używać tego tytułu. Nie używali go metropolici warszawscy do 1919 r.

3. Prymas Galicji i Lodomerii

Jest to fakt bardzo dziwny, że podczas gdy zaborcze rządy pruskie dążyły wszelkimi środkami do całkowitego zlikwidowania urzędu prymasa Polski, a nawet samego arcybiskupstwa gnieźnieńskiego, to pozostałe rządy zaborcze zabiegały o utworzenie takich urzędów w granicach własnych zaborów. Było

to zrozumiałe; Gniezno bowiem od 1000 r. symbolizowało nie tylko niepodzielną całość ziem polskich, ale przez urząd interrexa symbolizowało kontynuację państwowości polskiej w okresie niewoli narodowej. Tworzone zaś przy poparciu Rosji czy Austrii nowe urzędy prymasowskie miały stać się ośrodkami nowej tradycji, związanej z państwami zaborczymi, a Kościół polski w tych zaborach bardziej podporządkować władzom zaborczego państwa.

Akcję utworzenia osobnego prymasostwa dla diecezji polskich w zaborze austriackim podjęła również Austria w okresie późnego józefinizmu. Na mocy patentu ces. Franciszka I z dnia 13 II 1817 r. ustanowiono dziwny tytuł „prymas Galicji i Lodomerii” i obdarzono nim metropolitów lwowskich obrządku łacińskiego. Pierwszym zatem prymasem Galicji i Lodomerii był arcybiskup Andrzej Alojzy Ankwicz. W 1848 r. cesarz Franciszek Józef I tytuł ten przekazał metropolicie lwowskiemu obrządku greko-katolickiego Michałowi Lewickiemu. Był to twór czysto państwowy i honorowy i nie otrzymał nigdy sankcji ze strony Kościoła. „Prymas Galicji i Lodomerii” nie miał też żadnych uprawnień kościelnych. Po śmierci kard. Michała Lewickiego (1856) tytułu tego zaniechano.

cdn.

Modlitwy za Kościół na Wschodzie do wykorzystania w najbliższą niedzielę

* * *

Boże, który św. Mikołaja, biskupa, wsławiłeś licznymi cudami, spraw, abyśmy za jego przykładem przewycięzali nasze samolubstwo i zawsze byli otwarci na potrzeby bliźnich. Prosimy o to przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

* * *

Wiele jest serc ludzkich na świecie, które czekają na jedyne nauczyciela i Mistrza Jezusa Chrystusa. Dlatego prosimy Cię Boże, o nowe, święte, wielkoduszne, pełne entuzjazmu dla Ewangelii i Kościoła Chrystusowego na Wschodzie powołania kapłańskie i zakonne, zwłaszcza z rodzimych parafii.

Niech Ci, których wybrałeś, z mocą Ducha Świętego zmieniają oblicze swoich serc i będą

świętymi uczniami Chrystusa wśród współczesnego świata.

Maryjo, która jesteś wychowawczynią powołań, pomagaj powołanym nieustannie kontemplować Jezusa Chrystusa. Spraw, by nastąpiła pełna komunია między wszystkimi chrześcijanami Wschodu i Zachodu.

Uproś o Matko, u swego Syna, Słowa Wcielonego potrzebne łaski i błogosławieństwo dla wszelkich dzieł duszpasterskich i charytatywnych prowadzonych w Kościele na Wschodzie.

Zawierzamy Tobie, Pani Adwentowa wszystkich pracujących w Kościele na Wschodzie Pasterzy, kapłanów, braci i siostry zakonne oraz wolontariuszy świeckich, aby stając się światłością Chrystusa byli odważnymi uczniami i świadkami Jego Ewangelii.

Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

Bezpłatne PAPIEROWE wydanie
Biuletynu Archidiecezji Gdańskiej
DOSTĘPNE także dla
nie skomputeryzowanych:

w Hurtowni Św. Pawła
w Gdańsku-Żabiance
(ul. Bitwy Oliwskiej)

w Księgarni Św. Pawła
w Gdańsku-Oliwie
(ul. Cystersów).

Zapraszamy do lektury!